

شتاب و اغلاط فراوان در کاری سترگ

ناصر میرزایی

■ عنوان: امام آمد
 ■ نویسنده: حمیدرضا شاه‌آبادی
 ■ ویراستار: علیرضا حافظی
 ■ ناشر: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
 ■ نوبت چاپ: اول ۱۳۷۸
 ■ شمارگان: ۲۵۰۰۰ نسخه
 ■ بهای: ۱۴۰ تومان

کتاب «امام آمد» از دو جنبه قابل بررسی است: الف) جنبه تاریخی آن که به سبک داستانی نوشته شده است. ب) جنبه ویرایشی و ادبی کتاب.

جنبه تاریخی کتاب

حمیدرضا شاه‌آبادی، ماجرای روزهای حساس انقلاب، یعنی روزهایی را که مردم در آستانه پیروزی انقلاب بودند، در حوزه کودکان و نوجوانان به رشته تحریر درآورده است؛ روزهایی را که مردم با شعارهای شان، بی‌تابی خود را برای دیدار امام خمینی (ره) اعلام می‌کردند و به دستور و فرمان امام خود، بت‌های زمان را شکستند.

ما بت‌ها را شکستیم خمینی!

منتظر تو هستیم خمینی!

شیوه نگارش در این کتاب تاریخی، به صورت داستانی است. «باران ریز و یکدست می‌بارد. بیابان تاجش کار می‌کند پوشیده از مه است و از حوضچه‌های نقره رنگ آب باران که زیر آسمان خاکستری دهان باز کرده‌اند، شهر با همه هیاهوی مشتاقانه‌اش با التهاب وافت و خیزش، بسیار دور است؛ و مردم در شادی مهارناپذیر پیروزی، همچنان سرخوش‌اند. شاه رفته‌است و دیگر هیچ چیز مانع بازگشت رهبر دور از وطن نیست.» (ص ۵)

شگرد خاصی که نویسنده به کار برده، این است که ماجرا را از یازدهم بهمن ۵۷ شروع کرده و در دوازدهم بهمن به اتمام رسانده است. در شروع داستان، عده‌ای از جوان‌ها در حال نصب بلندگو در بهشت زهرا هستند که قرار است پیام‌ها و سخنان «آقا» را به گوش مردم برسانند؛ پیام‌هایی که کلمه به کلمه آن آویزه گوش جوانان این مرز و بوم خواهد شد.

در آخر داستان نیز هلی‌کوپتر حامل امام، در میان سیل مشتاقان جمعیت، در بهشت زهرا بر زمین می‌نشیند امام خمینی (ره) به سمت جایگاه سخنرانی خود در قطعه شهیدان هفده شهریور می‌روند و شروع به سخنرانی می‌کنند؛ سخنانی که قدرت تقوی و اعتماد به نفس امام را نشان می‌داد: «من توی دهن این دولت می‌زنم.» امام در این سخنرانی، حق تعیین تکلیف کشور را به مردم واگذار کرد «من با کمک این مردم دولت تعیین می‌کنم.»

«امید است طبقه جوان که به سردی‌ها و سستی‌های ایام پیری نرسیده‌اند، با هر وسیله‌ای کمیتوانند ملت‌ها را بیدار کنند؛ با شعر، با نثر، خطابه، کتاب و آنچه موجب آگاهی جامعه است.»

امام خمینی (ره)

هر کشوری، روزی یا روزهایی را به عنوان نقطه عطف و روزهای ملی و پرافتخار در تاریخ خود دارد که بازگو کردن محتوای آن روزها برای نسل‌های جدید، خالی از لطف نیست. در کشور ما نیز روزهای پرشور «انقلاب اسلامی» از روزهای پرافتخار مردم به شمار می‌آید و بازگویی و یادآوری ماجراهایی که آن روزها بر ملت گذشت، برای نسل سوم انقلاب و حتی نسل‌های آینده کشور نیز مفید است؛ چرا که خاطره این مبارزات نسل به نسل منتقل می‌شود و در تاریخ کشورمان ثبت خواهد شد.

«شما این مظهرهای خودتان را از یاد نبرید. روشنفکرهای ما و نویسندگان ما، تمام طبقه عالم و روشنفکر توجه به مفاخر خودشان داشته باشند.»

امام خمینی (ره)

سال ۷۸ که سال امام خمینی (ره) نام‌گذاری شده، فرصت مناسبی است تا برای نسل آینده و کودکان و نوجوانان امروز، مبارزات و پیروزی جوانمردان کشور را یادآوری و ذهن آنها را متبلور کنیم. یکی از کتاب‌هایی که به مناسبت یک‌صدمین سال تولد امام خمینی (ره) توسط کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان منتشر شده، کتاب «امام آمد» نوشته حمیدرضا شاه‌آبادی است.

درباره نویسنده: حمیدرضا شاه‌آبادی، به مناسبت یک‌صدمین سال تولد امام خمینی (ره) ۱۰ جلد از سری کتاب‌های «از مجموعه روزهای خدا» را منتشر کرده که بعضی از آنها به قرار زیر است: «نیمکت‌های پاییزی»، «سیزده آبان»، «شاه رفت»، «آن جمعه»، «نماز سبز»، «امام آمد» و...

نویسنده کتاب‌های «از مجموعه روزهای خدا» بیشتر کتاب‌های زیر را به چاپ رسانده است: «باران و تابستان»، «چشم‌های روشن» داستانی بلند برای بزرگسالان، «ماه نشان» رمانی برای بزرگسالان، «حکایت مرد تنها» زندگینامه شهید مدرس، «دایره‌زنگی» مجموعه داستان زیر چاپ برای بزرگسالان که کتاب اخیر از شاخص‌ترین آثار او به شمار می‌آید.

ویرودنامه
 یکصدمین
 سالگرد امام (ره)

از ناشری که سابقه زیادی در کار نشر دارد،
انتظار نمی‌رفت در یک کتاب
چهل و چند صفحه‌ای
این همه غلط داشته‌باشد.

کتاب از دو جنبه قابل بررسی است.
جنبه تاریخی - داستانی،
جنبه ادبی و ویرایشی.

جنبه ادبی کتاب

از جمله شرایط هر نوشته‌ای، رعایت جنبه ادبی آن است و یکی از موارد ضروری، درست به کار بردن علامت‌های نگارشی از قبیل نقطه، ویرگول و غیره است. رعایت این موارد، به خصوص در کتاب‌های کودک و نوجوان، بسیار حیاتی است تا کتاب برای مخاطب آسان‌تر و قابل فهم‌تر باشد. متأسفانه کتاب «امام آمد» با تمام محاسنی که می‌توان برای آن برشمرده، از این اشتباهات فراوان دارد:

«... اخطار به بانک‌های خارجی که دارایی‌ها و سپرده‌های ارزی دزدان اموال ملت، را توقیف کنند و به آنها ندهند.» (ص ۸) که علامت ویرگول بعد از ملت زاید است.

«در این میان بختیار که دیگر خود را به آب و آتش می‌زد. رئیس شورای سلطنت...» (ص ۸) که به جای نقطه بعد از «می‌زد» ویرگول نیاز است نه نقطه.

«صبح روز بعد سیدجلال تهرانی، متن جدید استعفا نامه خود را که در آن به غیرقانونی بودن شورای سلطنت نیز اشاره شده بود. خود به نوفل‌لوشاتو برد...» (ص ۱۴) بعد از فعل «شده بود» باز هم جمله تمام نشده، از نقطه استفاده شده است، در صورتی که به ویرگول نیاز هست. «خمینی! خمینی! قلب، ما باند فرودگاه تو!» (ص ۲۰) بعد از کلمه قلب، نیاز به ویرگول نیست.

«او راز پیروزی ملتی را که بر بزرگترین قدرت‌های دنیا غلبه کرده است. برای تمام جهانیان فاش می‌کند.» (ص ۳۱) بعد از غلبه کرده است، باز هم به اشتباه نقطه به کار رفته است.

چند نمونه از اغلاط چاپی: «دو میلیون نفر... بین میدان فوزه و شهید را که دیگر مردم به آنها میدان «امام حسین» و «آزادی» می‌گفتند پر کرده بودند.» (ص ۹). حرف «ر» بعد از «پر کرده» اضافی است. «روی بام قرارگاه زاندارمری، گوشه جنوبی میدان، عده‌ای سرباز ممکن کرده‌اند.» (ص ۲۳) احتمالاً به جای کلمه «ممکن» باید «کمین» باشد.

«باید ایران را برای ورود مردی آماده کنیم.» (ص ۲۷) کلمه ورود غلط چاپ شده است.

اغلاط انشایی متن: «... و از ردیف چوب‌های بلند، سیم بلندگوهایی را رد می‌کنند که قرار است حرف‌های «آقا» به گوش مردم برساند.» که این جمله بعد از کلمه «آقا» نیاز به «را» دارد.

«روی چهره‌های کبود و سرمازده‌شان، چشم‌هایی می‌درخشد که انگار هزار فانوس آرزو در آن روشن است.» (ص ۵) ضمیر «آن» در این جمله باید جمع باشد چون مرجع آن جمع است.

«آرزوهای ملتی که با همه داروندارش به میدان آمدو تا عزت، غرور، شادمانی و حق خود را پس بگیرد.» (ص ۵) حرف عطف (و) قبل از حرف اضافه (تا) زاید است.

«... و لبها هر روز در مقابل رگیار گلوتنه‌ها، نامش را برزبان می‌آورند.» (ص ۱۵) جمله مبهم است و ضعف تالیف دارد.

«لذت دیدن نگاه کردن بر صورت نیمی از آن زیر کلاه آهنی پنهان شده، وقتی که از همه طرف صدای اله اکبر می‌آید.» (ص ۱۹) جمله کاملاً مبهم و نامفهوم است.

«دویست نفر از مستشاران نظامی امریکایی و انگلیسی...» نویسنده در پاورقی، مستشاران نظامی را این گونه شرح می‌دهد: «۱- مستشاران نظامی به نظامیان بلند پایه‌ای گفته می‌شد که از کشورهای خارجی برای آموزش و راهنمایی نیروهای نظامی ایران برای استفاده از اسلحه‌های جدید و یا به کارگیری شیوه‌های تازه نظامی به ایران می‌آمدند.» (ص ۲۵)

اول این که شماره پانوش باید روی کلمه نظامی قرار می‌گرفت، چون شرح دو کلمه مستشاران نظامی مورد نظر بوده است. دوم این که اگر در تعریف مستشاران نظامی، کلیت تعریف در نظر گرفته می‌شد، بهتر بود؛ یعنی مستشاران نظامی به نظامیان بلند پایه‌ای گفته می‌شود که از کشوری به کشور دیگری می‌آیند تا... نه این که فقط به ایران بیایند و در ایران آموزش دهند.

نویسنده جابه‌جا از تعبیر ادبی و شاعرانه‌ای نظیر «فریاد خاموش شهیدان» (ص ۵) یا «بهشت زهرا، شهر خاموش شهیدان» (ص ۳۵) و نظایر آن استفاده کرده است. چنین جملاتی که از صنایع بیان و آرایه‌های لفظی و معنوی بهره می‌گیرد، برای گروه سنی مخاطب کتاب، سنگین و مهجور است.

تصویر و طرح روی جلد کتاب و اکثر تصاویر داخل کتاب که گویای روزهای انقلاب است، قابل تحسین است، ولی معدودی از این تصاویر از جمله تصویر صفحه ۲۶ هم از کیفیت مناسبی برخوردار نیست و هم‌با مطالب آن صفحه مناسبتی ندارد. در عوض، تصاویر صفحات ۲۸ و ۲۹ که انتظار کشیدن با شور و شوق مردم را برای دیدار مراد خود نشان می‌دهد، خیلی گویا است و وسیله مشتاق جمعیت و نیز پلاکارد «قدمت بر چشم و قلب ماست به آغوش ملت خود [بازگرد]»، احساسات مردم را در آن روز به خوبی نشان می‌دهد.

هم‌چنین تصویر صفحه ۳۲ و ۳۳ لحظات زیبایی ورود امام را نشان می‌دهد؛ لحظه‌ای که آیت الله پسنزیده و آیت الله مطهری، برای استقبال از امام، ناداخل هواپیما رفته‌اند و به همراه امام، هواپیما را ترک می‌کنند تا به آغوش مریدان ایشان برگردند.

از نویسنده و نیز ناشری که سابقه زیادی در کار تالیف و نشر دارند، انتظار نمی‌رفت در یک کتاب چهل و چند صفحه‌ای، این همه غلط و اشتباه داشته باشند؛ به خصوص این که کتاب توسط علیرضا حافظی، ویراستاری شده است.

سال ۷۸

که یک صدمین سال تولد
امام (ره)
نام‌گذاری شده،
فرصت خوبی است تا
انقلاب و امام را
به کودکان و نوجوانان
امروز بشناسانیم.